

ROZDÍLY V OSOBNOSTNÍM PROFILU MUŽŮ DLE PREFEROVANÉ ANTIKONCEPČNÍ METODY¹

Přestože přístup mužů k antikoncepčním metodám byl v minulosti zkoumán již několikrát, hledání souvislostí mezi osobnostními charakteristikami mužů a jimi preferovanou antikoncepční metodou lze stále považovat za téma relativně neprobádané.

Kurpisz a kolegové (2016) například prokázali vztah mezi Neuroticismem (NEO-FFI) a zvýšeným používáním kondomů. Zdá se, že muži s většími sklony k úzkostem mohou disponovat většími obavami z nechtěného těhotenství i pohlavně přenosných chorob. Výzkum Franziniho a Sidemana (1994) poukázal na to, že muži s nižším skóre na dimenzi Svědomitost (NEO-FFI) častěji provozují nechráněný pohlavní styk a v používání mužských kondomů nebývají příliš konzistentní. Nízká svědomitost bývá některými autory spojovaná s rysem *sensation-seeking*, tedy potřebou vyhledávat nové a intenzivní zážitky (Zuckerman, 1993).

Data byla získána z mé bakalářské práce. Podmínkou pro zapojení do testování byla věková hranice 18 let, a zároveň pohlaví, jelikož se jednalo o výzkum zaměřený na muže. Druhá podmínka nebyla splněna třemi respondenty, proto museli být z výzkumu vyřazeni.

Jako nejvíce preferovanou antikoncepční metodu uváděli respondenti mužský kondom (37), na druhém místě se umístily hormonální antikoncepční pilulky (29), poté přerušovaná soulož (14). Celkem 19 respondentů uvedlo jinou odpověď, např. nitroděložní tělísko, pesar či spermicidní gely. K měření osobnostních charakteristik byl zvolen inventář **NEO-FFI**, který zjišťuje skór pěti dimenzí – Neuroticismus, Extraverze, Otevřenost vůči zkušenostem, Přívětivost a Svědomitost.

Za závisle proměnné byly identifikovány výše zmíněné dimenze inventáře NEO-FFI. Za kategoriální nezávisle proměnnou byl označen *Vztah* – zda respondent je (1) či není (0) v partnerském vztahu – a *Antikoncepční metoda*, která byla zredukovaná na dvě nejčastěji uváděné (mužský kondom a hormonální antikoncepční pilulky). Za spojitou nezávisle proměnnou byl označen *Věk*.

Soubor, se kterým se pro naše účely pracovalo, byl tvořen 66 respondenty, z nichž se 40 nacházelo v partnerském vztahu a 26 bylo nezadaných.

¹ Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=238>

Tabulka 1: Deskriptivní statistika výzkumného souboru z hlediska věku

N	Průměr	Sm. odch.	Minimum	Maximum
66	25	6,54	20	61

Výpočty byly provedeny v programu Statistica 13. Nejprve byl aplikován test MANOVA, který neprokázal signifikantní vliv žádné nezávisle proměnné, což znamená, že ani jeden z regresorů nedosáhl hodnoty nižší, než je stanovená hladina významnosti ($\alpha = 0,05$).

K ověření statistické významnosti slouží Wilksův test, jehož ukazatelem je Wilkinsonova lambda. Nejvíce rozptylu lze vysvětlit regresorem *Vztah*. Podrobné výsledky modelu MANOVA jsou k dispozici v tabulce 2.

Tabulka 2: Výsledky modelu vícerozměrné analýzy rozptylu (MANOVA)

Regresory	Wilkinsonova λ	F statistika	p-hodnota	Ěta-kvadrát
Věk	0,942	0,716	0,614	0,058
Vztah	0,867	1,782	0,131	0,133
Antikoncepce	0,976	0,283	0,921	0,024

Metoda MANOVA sama o sobě poukazuje pouze na to, který regresor vysvětluje nejvíce rozptylu. Pro získání detailnějších výsledků se proto doporučuje použití Hotellingova testu. Pro jeho aplikaci je důležité, aby v modelu existoval jediný regresor nabývající přesně dvou úrovní.

Nejprve bylo zkoumáno, zda se od sebe liší osobnostní profil mužů v partnerském vztahu a osobnostní profil mužů nezadaných. V tomto případě vyšla hodnota Hotellingova T^2 rovna 9,97. F statistika a p-hodnota je uvedena v tabulce 3.

Tabulka 3: Výsledky Hotellingova testu pro regresor *Vztah*

Hotellingovo T^2	F statistika	p-hodnota
9,97	1,869	0,113

Z tabulky 4 je patrné, že nebyly nalezeny žádné statisticky významné rozdíly mezi respondenty v partnerském vztahu a mezi respondenty svobodnými. Hladině významnosti se však nejvíce blíží škála Přívětivost ($p = 0,053$). Na této osobnostní dimenzi je vyšší průměrné skóre mužů svobodných (29,154) než mužů ve vztahu (27,075).

Tabulka 4: Rozdíly v osobnostním profilu respondentů ve vztahu a respondentů svobodných

Proměnné	Průměr vztah	Průměr svobodní	Sm. odch. vztah	Sm. odch. svobodní	t-hodnota	p-hodnota
Neuroticismus	21,65	22,385	5,255	4,883	-0,57	0,57
Extraverze	25,475	26,308	3,644	3,707	-0,9	0,371
Otevřenost	23,875	22,885	3,299	2,957	1,24	0,219
Přívětivost	27,075	29,154	3,931	4,549	-1,972	0,053
Svědomitost	27,275	27,654	4,126	3,815	-0,375	0,709

Tentýž postup byl následně aplikován pro regresor Antikoncepce. Hodnota Hotellingova T^2 vyšla v tomto případě rovna 1,578. Podrobnější výsledky jsou uvedeny v tabulce 5 a 6.

Tabulka 5: Výsledky Hotellingova testu pro regresor Antikoncepce

Hotellingovo T^2	F statistika	p-hodnota
1,578	0,296	0,913

Tabulka 6: Rozdíly v osobnostním profilu respondentů dle preferované antikoncepční metody

Proměnné	Průměr kondom	Průměr pilulky	Sm. odch. kondom	Sm. odch. pilulky	t-hodnota	p-hodnota
Neuroticismus	21,811	22,103	5,627	4,394	-0,23	0,819
Extraverze	26,027	25,517	3,304	4,119	0,558	0,579
Otevřenost	23,865	23	2,936	3,464	1,098	0,277
Přívětivost	27,757	28,069	4,579	3,927	-0,292	0,771
Svědomitost	27,622	27,172	4,456	3,339	0,452	0,653

V důsledku provedených analýz můžeme konstatovat, že nebyl nalezen statisticky významný rozdíl mezi osobnostním profilem mužů nacházející se v partnerském vztahu a mužů nezadaných. Stejný závěr lze vyvodit taktéž u mužů preferujících hormonální antikoncepční pilulky a mužů preferujících mužské kondomy.

Seznam literatury

1. Franzini, L. R., & Sideman, L. M. (1994). Personality Characteristics of Condom Users. *Journal of Sex Education and Therapy*, 20(2), 110–118. <https://doi.org/10.1080/01614576.1994.11074108>
2. Kurpisz, J., Mak, M., Lew-Starowicz, M., Nowosielski, K., Bieńkowski, P., Kowalczyk, R., ... Samochovec, J. (2016). Personality Traits, Gender Roles and Sexual Behaviours of Young Adult Males. *Annals of General Psychiatry*, 15(1), 1–15. <https://doi.org/10.1186/s12991-016-0114-2>
3. Zuckerman, M. (1993). P-Impulsive Sensation Seeking and its Behavioral, Psychophysiological and Biochemical Correlates. *Neuropsychobiology*, 28(1-2), 30–36. <https://doi.org/10.1159/000118996>